

Представлена класифікація не претендує на бездоганність, проте систематизує різновиди економічної безпеки за певними ознаками, що вкрай необхідно для вибору інструментарію управління нею.

Висновки:

1) термін «безпека» широко трактується практично в усіх життєво важливих напрямках і традиційно прийнято виділяти три її рівня: особисту, держави та суспільства;

2) категорія «економічна безпека» посідає особливе місце в сучасній економіці і має велику кількість різновидів, які можна про класифікувати за п'ятьма ознаками: функціональний склад, масштаби забезпечення, час дії, ступень досягнення, сфера застосування;

3) класифікація видів економічної безпеки необхідна для вибору інструментарію управління нею.

УДК 65.011

Н. Ю. Єршова, викл.,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ЩОДО ПИТАННЯ ОЦІНКИ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто сутність поняття «потенціал». Представлено внутрішній комплексний фінансово-економічний мультиплікатор як показник для оцінки ресурсних можливостей підприємства.

It is considered essence of concept potential. In work it is presented the internal complex financial and economic animator as a parameter for an estimation of resource opportunities of the enterprise.

Проблема дослідження та оцінки потенціалу є на сьогодні дуже важливою. Загалом потенціал (лат. *potencia* — сила, міцність) можна визначити як сукупність джерел, можливостей, засобів, які можуть бути приведені у дію, використані для досягнення певної мети [1]. Здатність розвитку соціально-економічної системи, як правило, ототожнюється з поняттям «економічний потенціал». Економічний потенціал є багаторівневим та багатоаспектним об'єктом дослідження, тобто за ознакою відокремлення продуктивних сил економічний потенціал можна поділити на потенціал держави, галузі, регіону, підприємства. Стосовно економіці у контексті соціально-економічних систем, до яких відноситься будь-яке підприємство, потенціал представляє собою сукупність ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових, організаційних, інформаційних та інших [2]. Отже, ідентифікуючи наявність ресурсів с понят-

тям «потенціал», виділяємо трудовий, технічний, організаційний, майновий, фінансовий потенціали, які визначають здатність підприємства досягати певні цілі, які поставлені перед ним. Загальний потенціал підприємства можна визначити як схрещення локальних потенціалів окремих видів ресурсів. Отже, економічний потенціал можна визначити, як здатність підприємства до подальшої діяльності, яка основана на використанні наявних ресурсів та можливих резервів. Можна виділити два напрямки для оцінки економічного потенціалу як об'єкту: ресурсний напрямок (оцінка зводиться до визначення вартості доступних ресурсів) та результативний напрямок (оцінка зводиться до оцінки максимальної кількості благ, які підприємство здатне виробляти при заданих ресурсах).

Отже, для оцінки ресурсних можливостей підприємства пропонуємо використовувати показник: внутрішній комплексний фінансово-економічний мультиплікатор (ВКФЕМ). Для формування внутрішнього комплексного фінансово-економічного мультиплікатору необхідно визначити систему показників, які б всебічно характеризували підприємство з точки зору наявних ресурсів. На теперішній момент існує багато методик щодо оцінки ресурсних можливостей підприємства, які засновано на методі змістовної інтерпретації ресурсного стану підприємства на основі його декомпозиції на показники забезпеченості окремого виду діяльності ресурсами [3]. Проте, розглядаючи ресурсні можливості підприємства на системному рівні необхідно зазначити, що ресурсні можливості підприємства будуть вище ніж арифметична сума окремих видів ресурсів. Основні процедури побудови показника ВКФЕМ підприємства пропонуємо наступні.

1. Формування системи показників, які будуть характеризувати внутрішню ефективність підприємства (серед низки показників обираються ті, які найбільш повно будуть характеризують забезпеченість той чи іншої сфери управління діяльністю підприємства: виробництвом, фінансами, кадрами, якості прийняття управлінських рішень).

2. Побудова ранжованого ациклічного графу, якій містить кілька рівнів. На першому рівні знаходиться комплексний фінансово-економічний мультиплікатор, якій характеризує діяльність підприємства в цілому. На другому — містяться агреговані показники, які характеризують окрему сферу діяльності підприємства в процесі проведення аналізу. Кожне підприємство може самостійно додавати кількість агрегованих показників. На третьому рівні розміщуються безпосередньо коефіцієнти, які характеризують діяльність підприємства. Підприємство в залежності від спе-

цифіки діяльності, галузевих особливостей, може самостійно обирати найбільш доцільні з точки зору аналізу коефіцієнти третього рівня, та кількість показників другого рівня.

3. Формування якісних шкал для оцінки показників. На даному етапі проводиться переведення кількісних значень показників в оцінки по якісній шкалі. Пропонуємо наступний вибір якісних шкал для оцінки показників, виходячи з умов практичного їх використання (табл. 1).

Таблиця 1

ПРОПОНОВАНА ШКАЛА ДЛЯ ОЦІНКИ ПОКАЗНИКІВ

Рівень показників	Шкала для оцінки рівнів			
Рівень 1	високій	достатній	задовільний	низькій
Рівень 2	сприятливий	задовільний	незадовільний	критичний
Рівень 3	високій	норма	низькій	

В результаті, можна отримати кваліфіковану оцінку рівня внутрішнього комплексного фінансово-економічного мультиплікатору, яка може використовуватися для прийняття відповідних управлінських рішень.

Література

1. *Борисов А. Б.* Большой экономический словарь. — М.: Книжный мир, 2003. — 256 с.
2. *Бритченко І. Г.* Управління потенціалом підприємства. — Донецьк.: ДонГУЕТ, 2005. — С. 3—36.
3. *Фомін П. А., Старовойтова М. К.* Особливості оцінки виробничого та фінансового потенціалу підприємства. <http://www.cis2005.ru>

УДК 658 (0758)

А. О. Єфремова, здобувач,
асистент кафедри економіки підприємства
Кримського економічного інституту,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

**КЛЮЧОВІ ВАЖЕЛІ МЕХАНІЗМУ
УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА**

Виконання ключових положень сучасної системи поглядів на управління потенціалом підприємства в умовах трансформації економіки вимагає використання системного та ситуаційного підходів до дослідження стану підприємства та його внутрішньої організації.